

Yazılar:

GRAFİK TASARIMCILAR MESLEK KURULUŞU

Berbat bir yazıtipi nasıl ayırt edilir

Thomas Phinney
www.commart.com
Çeviri: Ayşe Dağıstanlı

İyi yazıtipleri, gözümüzün oynadığı oyunları telafi ederek bize doğru görünürler. Peki bu nasıl olur?

Yazıtiplerini değerlendirmek çoğunlukla bir zevk ve görüş meselesidir, ancak belirli bir proje için tasarımı en uygun olan yazı karakterini seçmek bir sanat ve bilim işidir. Bazen, bir yazı karakterinin konsepti mükemmel olsa bile, uygulamada kötü sonuç doğurabilir. Peki buna nasıl karar verirsiniz? Bunu yapmak için bir yazıtipi editörü ile açarsınız ve yakından bakarsınız. İşte size bir fontun kalitesini değerlendirmeye yardımcı olacak on iki nokta. Bu şekilde ilk bakışta ilginç gibi gözükse ama berbat sonuç veren yazıtipleri seçmekten veya yaratmaktan kaçınabilirsiniz.

1. Noktalar, noktaların yerleşmesi ve en uç değerler

Fontlar kartezyen bir ızgara alanında vektör çizgileri olarak tasarlanır. Bunun ne anlama geldiğini bilmiyorsanız endişelenmeyin, daha sonra sınava çekilmeyeceksiniz. Çizgiler

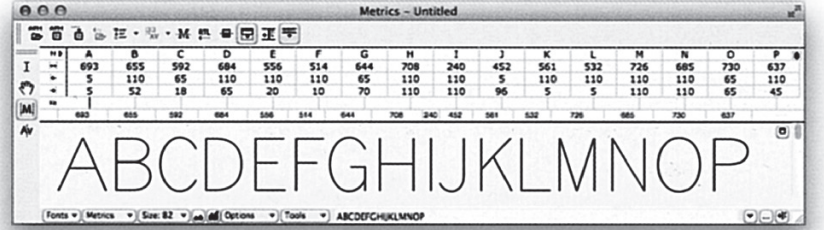
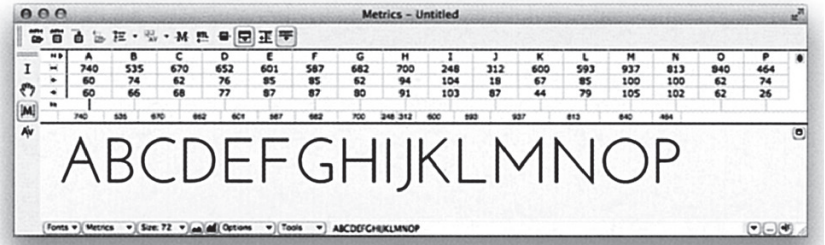
ızgaradaki noktalarla tanımlanır; kavisli çizgilerse şekli tanımlayan eğrinin çevresindeki noktalar tarafından tanımlanır. Ayrıntılarda, TrueType ve PostScript'in formları aralarında az bir fark gösterir, ancak bu özellikler her ikisinde de aynıdır.

Ayrıca, kontur biçimleri arasında ortak olan konu şudur: büyük bir eğride, eğrinin X veya Y eksenine göre yön değiştirdiği her nokta, ki buna eğrinin oradaki “en uç” noktası denir, eğrinin üzerinde yer alan eğri noktası (*on-curve point*) ile tanımlanır. İlgili eğri dışı noktalar da; eğrilerin aşırı uç noktalarında pürüzsüz bir eğri oluşturmak üzere, bu eğri noktalara dik olarak hizalanmalıdır. Bu “kural”, yazıtipinin çalışması için şart değildir, ancak görüntünün ekranda en iyi şekilde oluşturulması (*rendering*) için gereklidir.

2. Espas

Yazıtiplerinde, her glif kendisine tahsis edilmiş sınırları belirli bir yuvaya yerleştirilir ve genellikle her iki tarafında da beyaz alanlar bulunur. Bir glif için ayrılan toplam yatay alan, onun toplam genişliğidir (*advance width*). Glifin her iki tarafının en uzak mesafesi ile ona ayrılan alanın uçları arasında kalan mesafeye yan boşluklar (*sidebearings*) adı verilir. Bir glifin bir kısmı komşu glifin alanına taşmış durumlarda, bu uzaklıklar eksi değer de taşıyabilir.

Yazıtipi tasarımının doruk noktasında espas oldukça karmaşık bir sanat ve zanaattir. Ancak birçok sıradan yazıtipinde temeller sağlam olmayabilir ama bunu saptamak oldukça kolaydır. Doğru bir espas kullanımı formlara dikkat eder ve tutarlıdır, yani farklı gliflerde “aynı”

Yukarıda kötü bir espas görülüyor. Altta idare eder. Tabloda, her glifin boyutu, toplam genişliği ve yan boşlukları gösterilmektedir.

ögelere aynı alan verilir ve benzer öğeler benzer aralıklarla yerleştirilir. Bu nedenle, OCGQ harf dizisinde D harfinin sol yan boşluğu ile sağ yan boşluğu genelde ya aynıdır ya da birbirine çok yakındır.

Dengeli bir espas tasarımı, harflerin arasında nispeten tutarlı bir beyaz boşluk tutmakla ilgilidir. Tipik bir turnaksız yazıtipinde, O benzeri bir harf, H benzeri bir harf için gereken boşluğun yalnızca %50–60'ı kadar espasa ihtiyaç duyar. T ya da V gibi bir harfin yan boşlukları sıfır ya da sıfıra yakın olabilir. Küçük harfler, genelde, kendi büyük harflerine göre birbirlerine biraz daha yakın dururlar.

3. Uyumlama

Temel espasın iyi yapılması son derece önemlidir, ancak özellikle zor kombinasyonları olan harfler için fontun içine gömülü uyumlama (*Kerning*) bulunuyor olabilir. Uyumlama, müdahale yapılmazsa, birbirinden çok uzak, “AV” gibi, ya da çok yakın kalabilecek, örneğin “f” çiftinde olduğu gibi, zahmetli çiftlerde, geçerli harf aralığına yapılan bir dizi ayardır. (İkinci örnekte müdahale olmazsa, f harfinin kancası paranteze değer.) İyi tasarlanmış bir yazıtipi için büyük miktarlarda uyumlama her zaman bir zorunluluk değildir, ancak hiç uyumlama yoksa veya “LT” ve “To” gibi sıradan durumlarla başa çıkamıyorsa, burada bir sorun var demektir.

Şimdi gelin harflerin şekillerinin içine girelim. Birçok kere, bir şeyi sadece matematiksel doğrulara göre çizmek, yanlış görünen sonuçlara yol açar. Doğru görünmeleri için harflerin nasıl çizilmesi gerektiğine ilişkin bazı kurallara göz atalım.

4. Aşma

Aşma (*overshoot*) yuvarlak bir harfin aynı boyda görünmesi için, “aynı” boyuttaki düz bir

harfin yüksekliğini veya derinliğini aşması gereken miktardır. İyi hazırlanmış bir yazıtipinde, O harfinin genellikle H'nin çatı ve zemin çizgilerini yaklaşık %1–2 aştığını görürsünüz. Bu, onların aynı boyutta görünmesini sağlar. Oysa, eğer matematiksel olarak doğru ölçüde çizilse, O harfi göze çok küçük görünür. A harfinin doruğu gibi sivri harflerin yüksekliği normalden %3 kadar daha uzun olduklarında doğru yüksekliğe sahip görünürler.

Bu arada, karelerin bile gerçek anlamda kare şeklinde olmaları gerekmez. Bir kare, genişliğinden yaklaşık %1 daha uzun olduğunda kare gibi görünür! Aynı şey daireler için de geçerlidir.

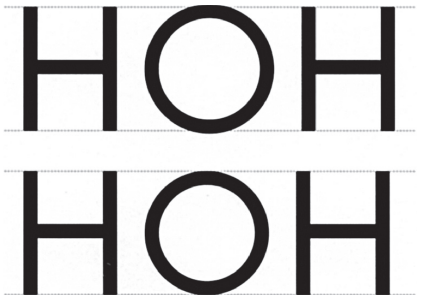
5. Keskin çatallar

İki çizgi keskin bir açıyla birleştiğinde, sonuçta oluşan çatal, teker teker çizgilerden kolaylıkla daha kalın görülebilir. Bu eğilimi telafi etmede en yaygın yaklaşım, özellikle bir çizgiyle bir eğri birleştiğinde, çizgilerin inceltilmesidir.

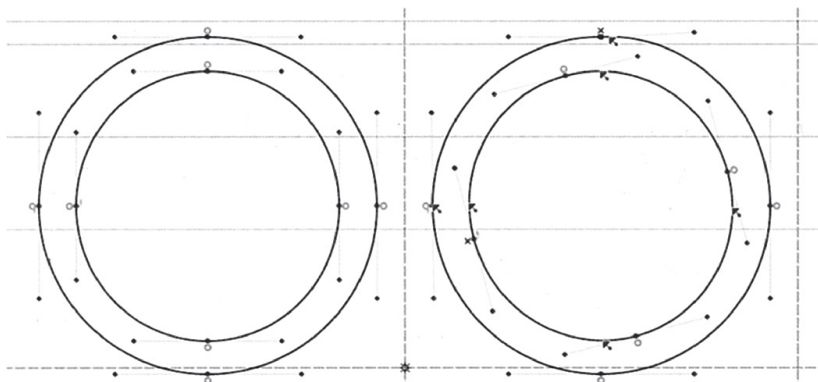
6. Düz çizgilerden eğrilere geçişler

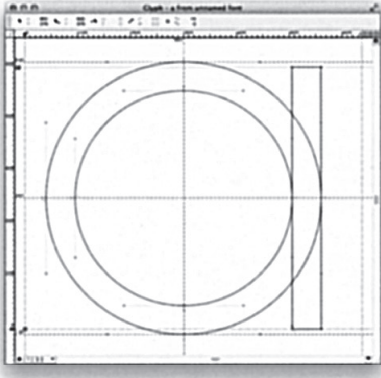
Düz çizgiden eğriye geçiş kademeli olmalıdır. Ucu eğrilen bir düz çizgi çizmeye çalışın. Sonra bunu, düz bir çizgiyi bir yaya yapıştırdığınızda olanlarla karşılaştırın. (Bu işlemi bir font editörü ile kolayca

Üstteki O'da aşma yapılmış ve H ile aynı büyüklükte görünmekte. Altta O'da aşma yapılmamış ve yanındaki H harfine göre daha küçük görünmekte.

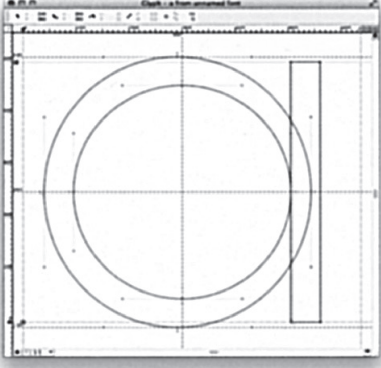
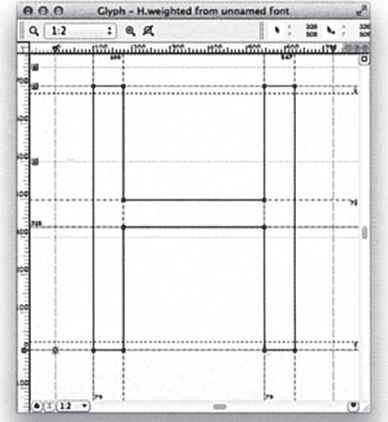
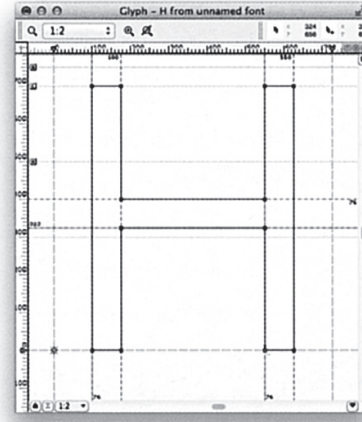

Soldaki doğru. Sağdakinde oklar eğri üzerinde eğri noktalarının olması gereken fiili uç noktaları gösteriyor. En üst ve en sol noktalardaki gibi bazı hataları algılamak zordur.

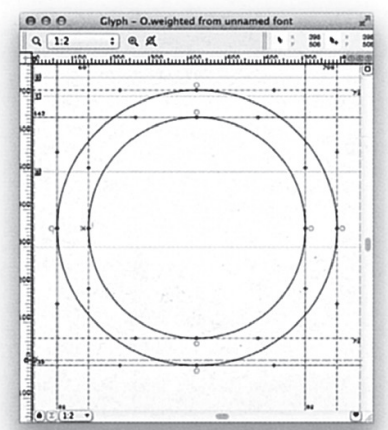
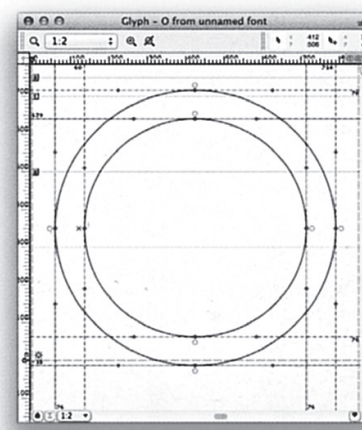

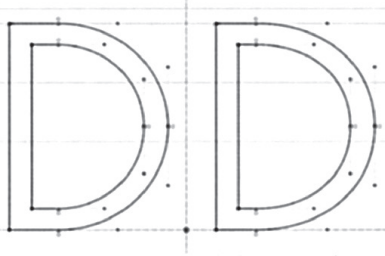
Düz çizgiyle birleşen eğri, içi doldurulduğunda kalın görünür.

Eğri birleşimi düzeltilmiş.

Soldaki harfler düzeltilmemiş ve matematiksel olarak eşittir. Sağdakinde ayarlama yapılmıştır.

Solda, eğrinin çizgiye yapıştırılmasının sonucunu gösterir. Sağdakinde düzeltme yapılmıştır.

yapabilirsiniz.) Elle çizdiğinizde eliniz çizginin doğal bir kıvrımla kademeli bir şekilde eğriye doğru geçişini sağlarken, burada öğeleri birbirine yapıştırdığınızda eğrinin aniden belirmesi doğru olmayan bir görüntünün ortaya çıkmasına neden olur. İyi hazırlanmış yazıtiplerinde gerekli ayarlar yapılarak eğrinin düz çizgiye kademeli olarak bağlanması sağlanır.

7. Eğriye karşı düz çizgi

Önceki prensiplerden dolayı, yuvarlak bir formun kalınlığı her noktasında aynı değildir. Bir noktada en kalın kısmına ulaşabilir, sonra eğrinin geri kalanında

görünümü belirgin bir şekilde daha ince olabilir. Bunu telafi etmek için, yuvarlak bir öğenin en kalın noktası, eşdeğer bir kalınlığa sahip düz bir çizgiye göre biraz daha kalındır ve en ince olduğu nokta daha da inceltilmelidir.

Myriad Pro Regular'da, büyük harf O, düşeyde 93, yatayda 71 uzunluğundadır. Karşılık gelen küçük o'nun ölçüleri ise 89 ve 66'dır.

Üstteki harfler düzeltilmemiş ve matematiksel olarak eşittir. Alttakinde ayarlama yapılmıştır.

Üsttekinde O ile H aynı kalınlıkta çizilmiş. Alttakinde O'nun en kalın noktası %5 kalınlaşacak biçimde düzeltilmiştir.

8. Büyük harfler ve küçük harfler

Tipik olarak, büyük harflerin çizgi kalınlığı küçük harf karşılıklarına göre % 4–10 düzeyinde daha kalındır.

9. Eşit ağırlık (Monoline)

Tırnaksız yazıtipleri şimdilerde eskiye göre daha popüler. Bir zamanlar gündüzleri çalıştığım ve İnternet fontları yapan WebINK'teki verilere göre, 2013 yılında ilk ona giren yazıtipinden dokuzu yalnızca tırnaksız olmakla kalmıyordu, aynı zamanda hepsi "monoline" idi, yani dikey, yatay ya da eğri çizgilerin hepsi aynı kalınlıktaydı.

Yoksa öyle değil miydiler? Görünüşe göre gözümüz bizi burada da kandırıyor ve bir monoline yazıyüzü görünümü elde etmek için tasarımcının optik telafi yaratması gerekiyor. Önceki tüm noktalar burada geçerli; ama en az bir tane daha eklenebilir: "old West" (eski Batı) veya "circus" görünümü istenmedikçe, bir yazıyüzünde nadiren yatay öğelerin dikey öğelerden daha kalın olması arzu edilir. Fakat amatörce tasarlanan monoline yazı karakterlerinde, yataylar dikeylerden biraz daha kalın görünür. Bunun nedeni basittir: Aslında onlar aynı kalınlıktadırlar, ancak aynı kalınlıkta görünmeleri için yazıtipi tasarımcısının dikey çizgileri %10 oranında biraz daha kalın yapması gerekir. Bu, "O" gibi eğriler içerenler için de geçerlidir.

10. Genişleme ve daralma

Tüm bu hassas dengeler, yazıtipi genişlediğinde ya da sıkıştığında bozulur; bu durumda sadece harf genişliği değişmekle kalmaz, dikey ve yatay çizgilerin göreceli kalınlığı da değişir. Bu yüzden profesyonel tipograflar bunun yapılmaması gerektiğini savunurlar. Çünkü onlara göre bir yazıtipi genişletildiğinde ya da daraltıldığında ortaya korkunç bir görüntü çıkar. "Uygun" biçimde yoğunlaştırılmış veya genişletilmiş yazıtiplerinde, yatay ve düşey çizgiler göreceli olarak kalınlıklarını korur.

11. Ana-hattın konumu

Bazen H'nin köprüsü (orta çubuğu ya da cross bar) gibi bazı özellikler kasıtlı olarak yüksek veya düşük yapılır. Ancak köprüünün, dikey olarak ortalanmış görünmesi için ana-hattan %2–3 oranında yukarıda olması gerekir. Eğer tam ortada çizilirse, daha düşük görünecektir. Benzer şekilde, bir fontun ortasına doğru daralan çizgileri varsa, simetrik görünmesi için, dikey unsurlardaki en ince noktalar ortanın %2–3 üstünde olmalıdır.

Solda H'nin köprüsü, matematiksel olarak dikey olarak ortalanmıştır. Sağda düzeltilme yapılmıştır.

12. Mükemmel yuvarlaklar

Görünüşte dairesel bir O’nun boyunun enine göre biraz daha uzun olması ve dikey çizgilerin yatay çizgilere göre daha kalın olması gerektiğini artık biliyoruz. Ancak o zaman bile “köşeleri” biraz sıkışmış halde görünürler. Çok küçük miktarda şişirmek, görünürde tam yuvarlaklığa ulaşmanıza yardımcı olabilir.

Aranacak sayısız işaret vardır, ancak bu saydıklarım ve bazı daha ince ayrıntı, düzgün yazıtiplerini sıradan kötü yazıtiplerinden ayırt etmede – ya da yazıtipi tasarlamaya soyunuyorsanız – size yardımcı olabilir. Yaşasın yazıtipi avı!

Gizli detayları gözden kaçırmayın

Çoğu diğer yazılımlar gibi, yazıtipleri de son kullanıcı lisans sözleşmesi (End User License Agreement, EULA) uyarınca satılırlar. Bir fontun lisansı, çizgilerinin kalitesi ve esası kadar kritik bir işlevsellğe sahiptir. EULA şartları size neleri yapabileceğinizi neleri yapamayacağınızı söyler. Çoğu yazıtipi lisansı yazıtipini değiştirmenize izin vermez. Çoğu, yazıtipini web’de kullanma, parayla satılan bir ekitaba gömme veya beş kişiden fazla kullanılmasına izin verme gibi ayrıcalıklar için ayrı ayrı ödeme yapmanızı bekler. Bazıları fontları bir logoda veya ticari mallarda kullanmak için ekstra ücret talep eder! İlk kural: lisans koşullarını iyi kontrol etmelisiniz ve yapmanız gerekenleri yapabildiğinizden emin olmalısınız.

Bu ve benzer kısıtlamalar, istediğiniz herhangi bir şeyi yapmanıza izin veren açık kaynaklı bir lisansa sahip olan “*libre*” ya da ücretsiz fontlara olan ilginin artmasına yol açmıştır. Gerçi bunların bazıları, yazı tipinde değişiklik yapmanız halinde adını da değiştirmenizi isteyebilir. Libre yazıtipleri ücretsizdir, bu da onları son derece kullanıcı dostu hale getirir. Ancak, libre yazıtipleri arasında gerçekten değerli olanlar olsa da, ekonomik ve tarihi etkenler, tescilli yazıtiplerine kıyasla genelde ortalamada daha düşük kaliteye yol açmıştır. Buna karşın, tabii ki, tescillilerin arasında da çok kötüler olduğunu gözardı edemeyiz.

Yazıtipi kaynaklarınızı iyi tanıyın

Yukarıda açıklanan ve kalitenin ölçüsü olan on iki işareti, en iyi şekilde bir yazıtipi editörü aracılığıyla değerlendirebilirsiniz. Ücretsiz FontForge uygulamasını kullanmanızı öneririm. FontLab Studio’nun demo sürümünü deneyin veya 50 doların altında olan FontLab TypeTool veya

Glyphs Mini gibi ucuz bir font editörü kullanmanızı öneririm. Yazıtipi tasarımı ile ilgili daha fazla çalışma yapmak isterseniz, Karen Cheng’in “*Designing Type*” (*Tasarlayan Yazıtipi*) ve Stephen Moye’un “*Fontographer*” (*Yazı Karaktercisi*) adlı kitaplarını okuyabilirsiniz. Fontographer’in baskısı yok, ama bu editörü kullanmasanız bile mükemmel bir giriş sayfası vardır. Ayrıca daha dar bir şekilde odaklanmış olsa da tavsiye edilebilir kaynaklar: Robert Bringhurst’un “*Elements of Typographic Style*” (Yazı Grafiğinin Elemanları); Leslie Cabarga’nın “*Logo, Font & Lettering Bible*” (Logonun, Fontun ve Harfin İncili); Alexander Lawson’ın “*Anatomy of a Typeface*” (Yazıyüzünün Anatomisi); ve maalesef baskısı tükenmiş, Walter Tracy tarafından yazılmış olan “*Letters of Credit*” (*İtibarlı Harfler*). Web’teki kaynaklar için: Typophile.com ve Typedrawers.com, Briem.net ve hatta benim sitem ThomasPhinney.com’u deneyebilirsiniz. ●

Bir font bulma kılavuzu

Fábio Duarte Martins
learn.scannerlicker.net

Çeviri: Ayşe Dağistanlı

0. Giriş

Hangi yazıtipini kullanmalıyım?

Bu sorunun kaç kere sorulduğunu hatırlamıyorum. Muhtemelen haftada iki kez, hatta daha bile sık duyuyor olabilirim. Danışman olarak çalıştığım ve aralarında inanılmaz derecede yetenekli grafik tasarımcıların bulunduğu projelerde bile, bu genellikle ilk sorulan sorudur. İşte, Michael Paul Young, YWFT’nin (www.youworkforthem.com) blogunda birlikte çalışmamızı istediğinde de konu aynen buydu.

Sadece bir yenilik isteniyor olabilir, kullanılan şey hayal kırıklığı yaratıyordur, ya da tam olarak hangi yöne gitmek gerektiği kestirilemiyordur, her durumda sorulan soru daima budur. Ama rahat olun! Konu deneyimsizlik ya da yetersizlik demek değildir. Günümüzde geniş bir yazıtipi yelpazesi mevcut; görsel olarak benzersiz ve yeni olma beklentisi var; aynı zamanda da tipografinin tüm zamanların en çok göz önünde olduğu bir dönemdeyiz.

Doğal olarak günümüzde daha çok baskı var. Massimo Vignelli’nin,

projelerinizi sadece beş civarında yazıtipi ile halledebileceğiniz düşüncesinin modası çoktan geçti. O zamanlar elimizde – ne nicel ne de nitel olarak – bugünkü kadar yazıtipi zaten yoktu. Baskın olarak yenilikçi bir bakış açısından bu fikrin entelektüel tembellik olduğunu söyleyebilirim, ama bir zamanlar geçerli olduğu da doğru.

Ancak aynı zamanda elimizde çözümler de var. Bir kere, yeni yazıtipleri bulmak hiç bu kadar kolay olmamıştı ve yazıtipi üretim teknolojileri dijital yazıtipinin doğduğu andan itibaren önemli ölçüde gelişti. Ayrıca, kitle iletişim araçları önemli derecede ilerledi, çözünürlük sorun olmaktan çıktı, kitaplar altın çağını yaşıyor (kalite açısından söz ediyorum, ekonomik olarak değil), şu anda web ile yapabileceğimiz şeylerin sayısının sonu yok ve bu liste uzayıp gidebilir.

Yukarıdaki nedenlerden ötürü (ve beni tanıyanların ezici çoğunluğu bana bunu sorduğu için), aradığınız yazıtipini bulma hakkındaki bu küçük kılavuzu hazırlamaya karar verdim. Haydi bakalım neler var.

1. Neden bu konuda endişeleniyorsunuz?

Hadi canım! Fábio, dur bir dakika! Yukarıdaki girişten sonra bunu mu soruyorsun? Aynen. Yani, gerçekten neden endişelendiğinizi soruyorum. Bakın, yazıtipi seçimi çoğunlukla bir karar verme sürecidir ve bunun için de belli sorunlara ihtiyacınız vardır.

Yani, bu genellikle sorduğum ilk soru olur, ya da buna benzer bir şey sorarım. Buradan başlamak hoşuma gidiyor, çünkü insanların hangi seviyede sıkışıp kaldıklarını merak ediyorum. Yanıtlar, “bu tür sorunlara nereden yaklaşacağımı bilmiyorum”dan, “harf uçlarını beğenmiyorum”a kadar uzanabilir. Bu ikisine yaklaşım arasındaki büyük uçurumu tahmin edebilirsiniz.

Ancak tecrübelerime dayanarak, en çok karşılaştığım şeyler şunlar: insanların ne yapacakları hakkında hiçbir fikirleri yoktur ve hiçbir araştırma da yapmamışlardır. Projenin nasıl görüneceği veya duygusunun ne olacağı konusunda hiçbir fikirleri yoktur. Ya da sadece duygusal olarak bunalmışlardır ve onları doğru yazıtipini arayıp bulmanın uzun sürecinden kurtaracak ani bir aydınlanmanın, hazırlap bir kavrayışın hayalini kuruyorlardı.

Özet olarak, önce kendinize “neden” diye sorun. Bu size, projenizin ilk başında ve büyük olasılıkla da nihayetinde, temel olarak nelere ihtiyacınız olduğunu ve onlarla nasıl başa çıkmanız gerektiğini anlatacaktır.

2. İş özetinizi iyi anlayın

“Bir grafik tasarım, karşılıklı olarak birbirini etkileyen grafik bileşenlerinin toplamıdır.” Bu çok kullanılan bir tanım olabilir. Muhtemelen bunu ilk Einstein söylemiş olabilir.

Bu nedenle, işe başlayıp başlamamanızdan çok, her durumda bir yerden başlamanız gerektiğini bilmek yararlıdır. Ama en önemlisi, size yön verecek ve raydan çıkmanıza engel olacak bir iş özetinizin olmasıdır.

Bu iş özeti aynı zamanda projeniz için bir (veya daha fazla) yazıtipi seçerken size büyük ölçüde yardımcı olmalıdır: size hedef pazarı, projenin genel heyecanını ve hedeflerini, çözülecek güncel problemleri, uygulamaların kapsamını göstermelidir. Tüm bunların tanıdık geldiğini sanıyorum.

Ancak bütün bunları önceden bilmek – ve bunu yeterince vurgulamam mümkün değil – zorunludur. Danıştığınız yazıtipi uzmanı size yardım edemez demiyorum, ama bu kişi bunu mucizevi bir şekilde yapamaz. Önce kendinize tüm bu soruları sormalısınız, yoksa proje başarısız olur, hem de korkunç biçimde.

Bu nedenle, ne kadar daha çok probleminiz ve sınırlamanız varsa o kadar iyidir. Ciddiyim. Bu, özellikle sıra, iki şey arasında bir seçim kararı vermeye geldiğinde, yol boyunca size muazzam bir şekilde yardımcı olacaktır.

3. Ne tür bir heyecan arıyorsunuz?

İş özetinizden sonra muhtemelen sorulacak ilk soru budur. İş özetinizi atladığınızı varsayalım, birdenbire kendinizi ayrıntılı bir şekilde onu şekillendirmeye çalışırken bulursunuz: yani gerçekten, iş özetini atlayamazsınız. Öyle ya da böyle, bunu yapmanız gerekir, ya da tekrar tekrar başa dönersiniz.

Yazıtipi seçimi sürecinin tamamı çok fazla tahmin gerektirir, bu nedenle mümkün olduğunca doğru tahminlerde bulunmak isteriz. Bu yüzden kendinize bu soruyu sorduğunuzda, cevabın epey bariz olması gerekir.

Burada istediğimiz, çalışırken işe geniş açıdan bakarak başlamak ve seçenekleri giderek azaltmak olmalıdır. Fakat bu aşamada, insanların okurken sahip olmalarını istediğimiz duygu, yazıtipi seçeneklerinin yarından fazlasını çıkarıp atar.

Yazıtiplerini, okuma sırasında oluşan ve transa benzer durumlara duygusal yönden destek vermesi beklenen, ama çok bariz olmayan görsel işaretler gibi düşünün.

Demek istediğim şu, uzun veya kısa olsun bir okuma yaptığımızda, yazar kişinin anlattığı söyleme öykündüğümüz bir tür sanrı yaşarız. Bu nedenle, bir tür hipnozcu gibi, bu deneyimi bir dizi duygu ile ilişkilendirmek isteriz ve bunu sadece yazıtipi ile değil, seçtiğimiz görseller aracılığıyla da yaparız.

Öyleyse, örneğin ciddi, profesyonel, saygın ve güvence duygusu yaratan bir duyguyu hedefliyorsak, yazıtipi olarak Comic Sans'ı seçmeyiz, değil mi? (Hayır hayır, İnternet! Comic Sans'dan nefret etmiyorum. Hatta çok güzel tasarlandığını düşünüyorum.)

4. Samanlıktaki iğne

Samanlıkta nasıl iğne buluruz?

Kahrolası kocaman bir mıknaatısla.

Artık his ve duygularımızın neler olduğunun farkına vardığınıza göre, (inanın bunun kulağa nasıl geldiğini biliyorum), muhtemelen bunları görsel olarak nasıl aktaracağınız konusunda da fikir sahibi olmuşsunuzdur. Araştırma sahnesine hoş geldiniz.

Diogo isimli grafik tasarımcı bir arkadaş, bir projede çok fazla seçenekle karşılaştığımız ve neye karar vereceğimizi anlamaya çalıştığımız anları betimlemek için komik bir tabir kullanır: mayonez içinde yüzmek. İnsanın kendini Newton'un fizik kurallarına uymayan bir sıvıda yüzmeye çalışmasını tanımlamaya çalışmayacağım, neye benzediğini siz tahmin edebilirsiniz.

Birçok seçenek vardır. Aslında bu çok iyidir, ama siz bu durumu üzerinizde ezici bir baskı olarak algılayabilirsiniz. Bu nedenle, öncelikle potansiyel adayları bir araya getirin ve projenin mesajına uymayanları – gerçekten çok hoşunuza giden yeni bir yazıtipi olsa bile – dışarıda bırakmaya çalışın.

İşe çok sayıda yazıtipi ile başlayın. Ve sonra elemeye başlayın, eleyin, eleyin. Bu ilk aşama ilk bakışta projenizin havasına, heyecanına uymayanları devre dışı bırakmanız anlamına gelir.

Peki, bir yazıtipinin istenen belirli heyecanları uyandırmayacağını nasıl anlarsınız? Doğrusu bu zor bir sorudur, cevabı da öyle. İçgüdünlüze güvenmek ve onu eğitmek zorundasınız: ne kadar daha çok deneyim yaşarsanız, sezgileriniz de o kadar daha duyarlı hale gelir. Çok hoş ve sihirli bir cevap olmadı, ama inanın, bu doğru ve çok da işe yarar.

Yine de, yazıtiplerinin anatomisi konusunda bir uzman olmak zorunda değilsiniz. Bazı bilgiler yararlıdır, elbette. Tırnaklı bir yazıtipinde, harflerin ucunda duran küçük ayakçıkları İnternet'teki

bir font arama motorunda hangi etiketlerle arayacağınızı kolayca kestiremeyebilirsiniz; ancak yazıtipleri sınıflamasında yeterince eğitilmiş olmanız size bu konuda çok yardımcı olacaktır. Bir yazıtipi pazarlama sitesine gidin ve üretim firmalarının onları nasıl etiketlediklerini kontrol edin. Büyük olasılıkla, karşınıza çoğunlukla öznel ya da duygusal etiketler çıkar. Bu da yukarıda projenin heyecanından niye bu kadar konuştuğumuzu açıklamaya yetebilir.

Ancak en önemli şey, ne yapmak istediğiniz hakkında fikir sahibi olmak ve bunun sizi yönlendirmesine izin vermektir.

5. En uygun olanın

ayakta kalışı –

Süreç, teknoloji ve

kâğıt kıyma makineleri

Uygulamada süreç şöyle işler: iş özetinizi alırsınız, tarzınızı ayarlarsınız, ne istediğinizi belirlersiniz ve onu aramaya başlarsınız. Karşınızda bir sürü seçenek belirir ve siz elemeler yaparak bu miktarı hızla azaltmaya koyulursunuz. Diyelim ki 20 adaya kadar indiniz, (ki bence bu vasat bir senaryodur) peki şimdi sizi ne bekliyor? Deneme ve yanılma, sevgili arkadaşlarım, deneme ve yanılma.

Hepsini basın (veya ekran içinse dijital model yapın veya son ortam ne olaksa ona en yakın olan herhangi bir şey yapın), diğer görsel öğelerinizle uyuşup uyuşmadıklarına ve istediğiniz boyutta iyi durup durmadıklarına bakın. (Bu arada bir yazıtipinin tür her puntoda aynı şekilde görünmeyeceğini bildiğinizi varsayıyorum.) İyi durmayanları listeden atın ve listenizi azaltın.

Zaman içerisinde, yazıtipleriyle daha fazla haşır neşir olduğunuzda, onları sürekli olarak test ettikçe, nelerin işe yarayıp yaramayacağına dair giderek daha çok gelişmiş bir yargıya sahip olursunuz. Grafik tasarımcıları veya sanat yönetmenleri ile çalışırken benim için ne kadar deneyimli olduklarının en bariz göstergeleri sarf ettikleri, “Arnhem’a benzeyen, ancak daha büyük bir x-yüksekliği olan”, “biraz daha geniş, küçük puntolarda okunaklı tırnaklı bir font” gibisinden cümlelerdir.

Örnekleri elerken olaya son derece eleştirel bir zihniyetle yaklaşmalısınız. İşte bu yüzden iyi tasarımcılar Tinder uygulamasında çok fazla eşleşme yapmazlar. Bununla birlikte, en ufak bir şüphe duyduğunuz seçenekleri hemen eleyin diyebilirim: onlara her an geri dönebilirsiniz ve bu yöntem seçim yapmanızı kolaylaştırır. İyi

görünüyorsa ve iyi hissettiriyorsa, o zaman iyidir.

Bu yüzden bunu hızlı yapmanın tek yolu, bu aşamayı atlamamaktır. Görsel olarak yazıtipleri ile ilgili kültürünüz genişledikçe ve tecrübe kazandıkça, zamanla daha hızlanırsınız.

6. Saman yığını nerede?

Tamam. Sektörde yazıtipleri kanallarının sayısı giderek artmakta: giderek daha fazla yazıtipi üretim firması, satıcılardan ayrı olarak kendileri de yazıtiplerini doğrudan pazarlamakta, hatta bazen onları tamamen atlamaktalar.

Yani, yeni yazıtipleri aradığınız kanalların sayısını genişletmeniz ve kendi yazıtipi koleksiyonlarınızı kendinizin yönetmesi gerekecek.

Yazıtipi satıcıları, yazıtiplerini aramak için hâlâ mükemmel bir yoldur, çünkü büyük veri tabanları ve iyi arama motorları vardır. Tabii aralarında bazıları sattıkları yazıtiplerini seçmede ve sunmada kalite açısından diğerlerine göre biraz daha seçicidirler.

Buna ek olarak, işlerine hayran olduğunuz bazı yazıtipi tasarımcılarının çalışmacılarını ve yazıtipi üretim firmalarını takip ettiğinizden emin olun. Özellikle yazıtiplerini eşleştirme konusuna gelince, yazıtipi üretim firmalarının birlikte iyi çalışan yazıtiplerini duyurmaları yaygındır; aynı zamanda yazıtipi ailelerinin birbirleriyle aralarında kişisel tarz açısından genellikle bir yakınlık bulunur.

7. Yazıtipi eşleştirilmesi

Konusu açılmışken, yazıtiplerini eşleştirme konusuna da biraz değinmeliyiz.

İnternet bununla ilgili iyi makalelerle dolu, bu yüzden ben dikkat etmemeniz gereken şeylere konsantre olacağım. Belki başka bir makalede buna da değiniriz?

İlk olarak, eşleştirme listelerini unutun; özellikle iki adet yazıtipinin birlikte neden iyi çalıştığını söylemedikleri takdirde. Bunlar size bilgi vermez, cahil kalmaya devam edersiniz ve bir dahaki sefer benzer bir sorunla karşılaştığınızda olayı çözmenizde yardımcı olacak noktaları öğrenmemiş olursunuz.

Bununla birlikte, faydasız olduklarını söylemiyorum. Örneğin, Typewolf'un koleksiyonu kesinlikle bir numaradır, eşleştirme veri tabanı çok büyüktür. Yine de, size öneride bulunuyormuş veya “kesin eşleşme” çözümleri sunuyormuş gibi yapmaz: size sadece insanların nasıl çok zevkli biçimde seçimler yaptıklarını gösterir. Yazıtipi eşleştirme görsel kültürünüzü genişletmek isterseniz ziyaret edin. Ciddiyim.

Yazıtipi eşleştirme genellikle faktörleri stil kontrastı veya benzerliği, dikey oranlar (dikey metrikleri değil, çünkü bunları ayarlayabilirsiniz), doku rengi, yapısı ve benzeri gibi şeyleri ele alır. Şimdilik verebileceğim en iyi tavsiye (bu konu ayrı bir makaleyi hak ettiğinden), yazıtipi tasarımcılarının süper aileleri nasıl oluşturduklarına dair araştırmaya ve okumaya devam etmeniz ve yazıtipi eşleştirme kalıplarını kontrol etmeniz.

8. Konuyu bitirirken

Umarım bu makalede faydalı şeyler bulmuşsunuzdur. Yine de, bunlar seçim sürecine ilişkin benim kendi görüşlerim ve bu konuda çok farklı fikirlerle karşılaşabilirsiniz.

Dolayısıyla, sizi değişik şeyleri denemeye ve eleştirel olmaksızın nelerin sizinle uyduğunu görmeye teşvik etmek isterim. Bu işte iyi olmak istiyorsanız, yazıtipleri hakkında olabildiğince bilgi edinin, ama bir taraftan da sürekli deneme yapın. ●

YAZILAR

Grafik Tasarımcılar Meslek Kuruluşu

Derneği adına sahibi

Onur Gökalep

Tasarım

Bülent Erkmən

Sorumlu Yayın Yönetmeni ve

Tasarım Devamlılığı

Osman Tülü

Grafik Uygulama: Tipograf

Baskı: A4 Ofset

Ayda bir yayımlanır, para ile satılmaz.

Tüm hakları saklıdır.

Grafik Tasarımcılar

Meslek Kuruluşu Derneği

Ortaklar Caddesi Bahçeler Sokağı 17/4

Mecidiyeköy 34394 İstanbul

Tel: (0212) 267 27 58

Faks: (0212) 267 27 59

info@gmk.org.tr www.gmk.org.tr